

დავითნის კითხვის წესი ერისკაცთათვის

ერისკაცი სამჯერ დაიწერს პირჯვარს და იტყვის: ლოცვითა წმიდათა მამათა ჩვენთათა, უფალო იერსო ქრისტე, ღმერთო ჩვენო, შეგვიწყალენ ჩვენ, მეუფეო ზეცათაო... წმიდაო ღმერთო... ყოვლად-წიდაო სამებაო... მამაო ჩვენო...

ამ, ანუ დასაწყის ლოცვითა თქმის შემდეგ იტყვის: მიწყალენ ჩვენ, უფალო, შემიწყალენ ჩვენ, რამეთუ ყოვლისავე სიტყვის მიცემისაგან უღონო ვართ, გარნა ამას ვედრებასა შენ, მეუფისა სახიერისა, ცოდვილნი ესე შევსწირავთ, მიწყალენ ჩვენ, უფალო, შემიწყალენ ჩვენ.

დიდება მამასა და ძესა და წმიდასა სულსა.

პატრონისა წინასწარმეტყველისა შენისა მიერ, უფალო, ცაი ეკლესიად გამოაჩინა, რათა კაცნი ანგელოზთა თანა ვიხარებდეთ, მისითა ვედრებითა, ქრისტე ღმერთო ჩვენო, სოფელსა მშვიდობა გარდამოუვლინე, და ცხოვრება ესე ჩემი მშვიდობით განაგე, რათა გიგალობდე შენ: ალილუია.

აწ და მარადის და უკუნითი უკუნისამდე, ამინ.

აურაცხელ არიან სიმრავლენი ცოდვითა ჩვენთანი, წმიდაო ღვთისმშობელო, შენდა მოვლტვით, ქალწულო უბიწო, და ვითხოვთ წყალობასა, მოხედენ წყლულებასა ზედა სულისა ჩემისასა, ევედრე მეს შენსა და ღმერთსა ჩვენსა მოტევებად ურიცხვთა მათ ბრალთა ჩემთა, მხოლოო კურთხეულო.

ამის შემდეგ ერისკაცი ორმოცჯერ იტყვის უფალო შეგვიწყალენს. შემდეგ დაიჩოქებს იმდენჯერ, რამდენჯერაც სული მოსთხოვს და შეეძლება და იტყვის წმიდისა და ცხოველსმყოფელი სამების ლოცვას:

ყოვლადწმიდაო სამებაო, ერთარსებაო, ერთღვთაებაო, შემოქმედო ყოვლისა სოფლისაო, შემწე მეყავ მე ჟამსა ამას, განახვენ გონებაი ჩემი გულისმისხყოფად, რათა გონიერად და გულსმოდგინედ ვიწყო აღსრულებად კეთილთა საქმეთა და აღმოვსთქვენ ღვთისმეტყველებანი ამის წიგნისანი, რომელიც სთქვენ სულითა შენით წმიდითა პირითა დავითისითა, რომელ აწ მნებვას თქმად მე უღირსსა, რათა გონიერ ვიქმნა და ვსცნა ძლიერება შენი, ამისთვის შეგივრდები და გვედრები შენ, რათა მომიტევნე უსჯულოებანი ჩემნი, რამეთუ შენ მიერ ვითხოვ შეწევნასა, უფალო, განაბრძენე გონებაი ჩემი და დაამატკიცე გული ჩემი შიშსა შენსა, რათა დაუცხრომელად გაქებდე და გიგალობდე ბაგითა ჩემითა და ვსცნა საიდუმლონი ესე სიტყვანი, და სიხარულით განვემზადო კეთილთა საქმეთა ზედა, და ვისწავლნე მცნებანი შენნი, და აღვასრულო ნება შენი და საქმითა კეთილთა განბრწყინებული ღირს ვიქმნე წარდგომად სამსჯავროსა მას საშინელსა, ღდგომად წმიდათა რჩეულთა შენთათა, აწ, მეუფეო, მაკურთხე, რათა სულთ ვითქვენე გონებითა და გიგალობდე ენითა ჩემითა და ვსთქვა ესრეთ: მოვედით, თაყვანის ვჰსცეთ მეუფესა ჩვენსა ღმერთსა; მოვედით, თაყვანის-ვჰსცეთ და შეუვრდეთ ქრისტესა, მეუფესა ჩვენსა ღმერთსა; მოვედით, თაყვანის ვჰსცეთ და შეუვრდეთ თვით ქრისტესა, მეუფესა და ღმერთსა ჩვენსა. ამის შემდეგ მკითხველი მცირედ დადუმდება, გაირინდება და შინაგანად უმეტესად განეწყობა კითხვა-ლოცვისათვის, ხოლო იგრძნობს რა ღვთისგან კურთხევას, შემდგომ ამისა, დაიწყებს დავითნის კითხვას, არა აჩქარებით, არც ნელა და ზოზინით, არამედ საშუალოდ, მდაბლის ხმით, გარკვევით და თავადაც ყურს დაუგდებს სიტყვებს, მათს შინაარსს.

დავითნს ვკითხულობთ სამი ძირითადი მიზეზით:

1. ვაქებთ ღმერთს და ვვედრებით მას, ვინანით ცოდვებს და ვმადლობთ მოწყალეებისა გამო;
2. როცა საგანგებოდ ვინმეს საჯანმრთელოდ, ანუ კეთილწარმართებულ ქრისტიანულ ცხოვრება-მოღვაწეობისათვის ვლოცულობთ;
3. როცა მიცვალებულთა განსვენებისათვის ვლოცულობთ.

სამივე შემთხვევაში ასეთნაირად ვიწყებთ ლოცვას, ანუ კითხვას დავითნისას.

უკეთუ ვინმეს საჯანმრთელოდ ანუ განსვენებისათვის ვლოცულობთ, მაშინ დავითნში ჩავურთავთ დამატებით შესაბამის ლოცვებს.

დავითნის 150 ფსალმუნის ოც კანონად იყოფა, თითოეული კანონი კი სამ დიდებად, ანუ სამ ჯგუფად. თითოეული კანონის პირველი ორი ჯგუფის, ანუ დიდების დასასრულს ასე ვლოცულობთ: წავიკითხეთ ფსალმუნები, შემდეგ ვამბობთ: დიდება მამასა და ძესა და წმიდასა სულსა, აწ და მარადის და უკუნითი უკუნისამდე, ამინ. ალილუია, ალილუია, ალილუია, დიდება შენდა ღმერთო. ალილუია, ალილუია, ალილუია, დიდება შენდა ღმერთო; ალილუია, ალილუია, ალილუია, დიდება შენდა ღმერთო; უფალო შეგვიწყალებ, უფალო შეგვიწყალებ, უფალო შეგვიწყალებ. დიდება მამასა და ძესა და წმიდასა სულსა, აწ და მარადის და უკუნითი უკუნისამდე ამინ. ამის შემდეგ, განვაგრძობთ ფსალმუნთა ანუ შემდეგი დიდების კითხვას. როცა კანონის კითხვას დავასრულებთ, მაშინ ვიტყვით კვლავ დიდება-აწდას და ალილუია, ალილუია, ალილუია, ალილუია, დიდება შენდა ღმერთო; ალილუია, ალილუია, ალილუია, დიდება შენდა ღმერთო, ალილუია, ალილუია, ალილუია, დიდება შენდა ღმერთო ჩვენო, დიდება შენდა!

უკეთუ ვინმეს უშუალოდ ვახსენებთ კითხვისას საჯანმრთელოდ ანუ განსვენებისათვის, მაშინ მიღებულ ლოცვებს ჩავურთავთ ან ყოველი დიდების შემდეგ, ან კანონის დასასრულს დიდების შემდეგ, როგორც მკითხველს ენებება. ეს ასე ხდება: როცა ვიტყვით დიდება-აწდას, ალილუიას და შემდგომს, და ბოლოს კვლავ დიდება მამასა და ძესა და წმიდასა სულსა, აწ წავიკითხავთ საჭირო ლოცვას სახელდებით მოხსენებით იმათი, ვისთვისაც ვლოცულობთ, შემდეგ განვაგრძობთ-აწ და მარადის და უკუნითი უკუნისამდე, ამინ,-და განვაგრძობთ დავითნის კითხვას. უკეთუ ლოცვებს ჩავურთავთ კანონის დასასრულს, მაშინ ჩვეულებრივად დავასრულებთ დავითნის კანონს თავისი დიდება-აწდა და ალილუიათი და სულ ბოლოს წავიკითხავთ ლოცვას.

ლოცვა მიცვალებულთათვის

მოიხსენე, უფალო, სულნი გარდაცვალებულთა მონათა და მხევალთა შენთანი, მშობელთა ჩემთანი და ყოველთა ტომ-მონათესავეთა ჩემთანი, სულიერთა და ხორციელთანი (აქ მოიხსენებთ სახელებით მათ, ვისთვისაც ლოცულობთ), და სასოებით მკვდრეთით აღდგომისა და საუკუნოისა ცხოვრებასა ზედა გარდაცვალებულთა მამათა, ძმათა, დედათა და დათა, მიუტევენ მათ ყოველივე შეცოდებანი მათნი და მიეც მათ საუკუნო ხსენება.

ანუ ესე: წმიდათა თანა განუსვენე, ქრისტე ღმერთო, სულთა მონათა და მხევალთა შენთასა (აქ მოიხსენეთ სახელები), სადა იგი არა არს ჭირი, მწუხარება, არა ურვა, არცა სულთქმა, არამედ სიხარული და ცხოვრება იგი დაუსრულებელი.

ლოცვა ცოცხალთათვის

აცხოვნე, უფალო და შეიწყალებ მშობელნი ჩემნი, ძმანი და ყოველნი ნათესავნი ჩემნი, სულიერნი და ხორციელნი (მოიხსენე სახელები), და ყოველნი მახლობელნი და მეგობარნი ჩემნი და მიანიჭე მათ მშვიდობა შენი და აღავსენ იგინი ყოვლითა კეთილითა.

უკეთუ სასულიერო პირთათვის ევედრებოდეთ, იტყვიეთ:

აცხოვნე, უფალო და შეიწყალებ უწმიდესი და უნეტარესი, სრულიად საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქი, მცხეთა-თბილისის მთავარეპისკოპოსი, დიდი მეუფე, მამაი ჩვენი ილია, ყოვლადსამღვდელონი მღვდელმთავარნი, პატოსანნი მღვდელნი და დიაკონნი (აქა თითოეული ხარისხის ხსენებისას ჩაურთავთ მათ სახელებს) და ყოველნივე ზიარნი ეკლესიისანი, რომელნი დაადგინენ მწყსად სიტყვიერთა ცხოვართა შენთა ზედა და ლოცვითა მათითა მეცა, ცოდვილი შემიწყალებ და მაცხოვნე.

დავითნის წაკითხვა-ლოცვა შეიძლება სრულიად წლის განმავლობაში, დღე-ღამის ნებისმიერ დროს, სახლში, ეკლესიაში და სხვა. გამონაკლისია ბრწყინვალე შვიდეული, ანუ აღდგომიდან პირველი კვირა,- შვიდეული. იმ დღეებში დავითნის კითხვა დაიყუნება. შეიძლება მხოლოდ მიცვალებულთათვის ლოცვა და მაშინაც სააღდგომო ცვლილებით- ანუ შემდეგნაირად:

ვიტყვით-ლოცვითა წმიდათა მამათა ჩვენთათა... შემდეგ სამჯერ ვიგალობებთ: ქრისტე აღსდგა მკვდრეთით... აღარ ვიტყვით “მეუფეო ზეცათაოს” და მის შემდგომს, “მამაო ჩვენოს” ჩათვლით, არც დავითნის კითხვის დასასრულს ვიგალობებთ კვლავ სამჯერ-ქრისტე აღსდგა მკვდრეთით...,სრულიად.

როცა დავითნს ვკითხულობთ საჯანმრთელოდ ანუ ზოგადად, მაშინ კითხვას ვიწყებთ პირველი კანონიდანვე, პირველი ფსალმუნით-“ნეტარ არს კაცი...”

უკეთუ მიცვალებულთათვის ვკითხულობდეთ, ქართულ ეკლესიაში ძველთაგანვე მიღებულია, რომ კითხვა დავიწყოთ მე-17 კანონიდან-“ნეტარ არიან უბიწონი.” რომლის დამთავრების შემდეგ კითხვას განვაგრძობთ უკვე პირველი კანონიდან და ასე დავასრულებთ დავითნს.

ყველა შემთხვევაში შეიძლება დავითნის ერთდროულად, მთლიანად წაკითხვა შეუსვენებლივ, ანდა დღეში ერთი ან რამოდენიმე კანონისა, ჟამგამოშვებით. ასეთ შემთხვევაში, როცა დავითნის კითხვას ხელახლა ვიწყებთ, თითოეული წაკითხვის წინ ზემოთ აღნიშნულ მოსამზადებელ ლოცვებს ვკითხულობთ, რომლის შემდეგ კითხვას განვაგრძობთ იმ ადგილიდან, რა ადგილზეც შევწყვიტეთ კითხვა.

უკეთუ დავითნს ერთ ადგილზე ჯგუფურად, ანუ შენაცვლებით კითხულობდნენ, მაშინ დამწყები მკითხველი ილოცავს მოსამზადებელ ლოცვებს, სხვები გულსყურით მოისმენენ და თანაილოცვენ, შემდეგ ერთი წაკითხვას დავითნის ერთ კანონს, მეორე წაკითხვას შემდგომს და ასე შემდეგ, ე.ი. ასეთ დროს თითოეული განმაგრძელებელი კითხვისაი პირდაპირ განაგრძობს კითხვას, საგანგებოდ, ხელახალი სალოცავად მომზადების გარეშე.

ძველად მიღებული იყო და ახლაც შეიძლება, რომ ერისკაცებმა დავითნი წაკითხონ მიცვალებულთან ახლოს, მის დაკრძალვამდე და მთლიანად ორმოცი დღის განმავლობაში. ასეთ დროს დავითნს აკითხვინებენ პატროსანი ცხოვრებით გამორჩეულ ერისკაცთ. მიცვალებულს ორმოცი დღის განმავლობაში მოიხსენებენ ხოლმე როგორც ახლადმიცვალებულს, ორმოცის შემდეგ კი მარტო სახელით.

მიცვალებულებს ვახსენებთ მათი სასულიერო ხარისხით ან წოდებით, მაგალითად: კათოლიკოს-პატრიარქი ეფრემი, არქიმანდრიტი ევარგი, დეკანოზი ბიქტორი, მღვდელი თომა, პროტოდიაკონი ამბროსი, იეროდიაკონი ნიკოლოზი, კერძო დიაკონი მიხეილი, ბერი ისაია, მონაზონი სალომე და სხვა. ერისკაცებს მხოლოდ ვახსენებთ: მონა ღვთისა ნიკოლოზი, მხევალი ღვთისა მარიამი და სხვა. ბავშვებს შვიდი წლის ასაკამდე ვახსენებთ-ჩვილი ნესტანი და სხვა. ზოგი ლოცვის დროს ახსენებს ხოლმე-მხედარიო, წყალში დამხრჩვალიო და სხვა, მაგრამ მიცვალებულთა ასეთნაირად მოხსენება მართლმადიდებელ ეკლესიაში მიღებული არ არის.

აქ აღნიშნული წესით დავითნს კითხულობენ ერისკაცნი, მაგრამ ასევეა მიღებული წესი სასულიერო პირთათვისაც, ბერ-მონაზონთათვისაც, მორჩილთათვისაც და განდევილთათვისაც, უკეთუ ვინმე მათგანი ინებებს დავითნის თვისად კითხვას.